

CAN YOU ANSWER THESE QUESTIONS?

1. Under whom did the "Chozeh" of Lublin study?
2. Which disciple of the "Chozeh" was instrumental in creating a new approach to Hasidism?
3. Who was R. Simcha Bunim of Pshyskha?
4. Name five of his disciples?
5. Describe the differences in approach between the Hasidism of R. Elimelech of Lizhensk, R. Shneur Zalman of Liadi, and R. Menachem Mendel of Kotzk.

This and much more will be addressed in the twelfth lecture of this series: "In Pursuit of Truth: The Life and Times of Rabbi Menachem Mendel of Kotzk".

To derive maximum benefit from this lecture, keep these questions in mind as you listen to the tape and read through the outline. Go back to these questions once again at the end of the lecture and see how well you answer them.

PLEASE NOTE: This outline and source book was designed as a powerful tool to help you appreciate and understand the basis of Jewish History. Although the lectures can be listened to without the use of the outline, we advise you to read the outline to enhance your comprehension. Use it as well as a handy reference guide and for quick review.

THE EPIC OF THE ETERNAL PEOPLE

Presented by Rabbi Shmuel Irons

Series X Lecture #12

IN PURSUIT OF TRUTH: THE LIFE AND TIMES OF RABBI MENACHEM MENDEL OF KOTZK

I. The "Chozeh" of Lublin

A.

. . . איש קדוש המקובל פאר הדור מו' כבוד הרב החסיד המפורסם בכל קצוי ארץ מו"ה יעקב יצחק בהרב מו' אברהם אליעזר הלוי הורוויץ זצוק"ל אשר רבים השיב מעון ורבים הלכו לאורו וראו וישמחו בני דורו ושמחה נהפך ליגון ביום המר ט' באב שנת ארץ ר'ע'ש'ה' לפ"ק תנצב"ה. מצבת ר' יעקב יצחק, "החווה מלובלין"

. . . The holy mystic, the pride of the generation, the Rav and Hasid who was renowned throughout the world, our master, R. Yaakov Yitzchak b. R. Avraham Eliezer HaLevi Hurvitz, of blessed memory, who caused many to repent their sins. Many are those who walked by his light. His generation beheld him and rejoiced. Their joy turned to sorrow on that bitter day, the ninth of Av, 5575 (1815). **The epitaph of the "Chozeh" of Lublin**

B.

(1) ויצא יעקב מבאר שבע שהיה משביע לכל עובר ושב והלך לדרכו בקדושה קדוש יאמר לו בשנת תקכ"ט לפ"ק בשושן פורים קטן יום ד' נטלו המאורות ונשבה ארון הקודש ונתבקש בישיבה של מעלה התורני הרבני המופלג בתורה ובגמ"ח המפורסם לשבח מו"ה יעקב קאפיל בה"מ קלונימוס. מצבת ר' יעקב קאפיל זקנו של ה"חווה"

"And Yaakov left Ber Sheva . . ." (Gen. 28:10) He would impose an oath (*Sheva*) on all those who would pass by and they would resume their trip in sanctity, recognizing the sanctity that he possessed. On the fifteenth of Adar, the first, in the year 5529 (1769), the luminaries were taken and the Holy Ark was captured. This Rabbi and Torah scholar, who was extraordinary in his scholarship and loving kindness, praised by all, R. Yaakov Kopel b. Klonymous, was asked to join the Heavenly Academy. **The epitaph of R. Yaakov Kopel of Likov, maternal grandfather of the "Chozeh" of Lublin**

(2) מה זה שאתם (ר' ברוך ממעזבוז) מחזיקים עצמיכם לגדול ממני אם אתם נכד הבעש"ט ז"ל הלא אני נכד ה"ר קאפיל מליקאוו. עכ"ל ס' צדיקי עולם ע' שכ"ב

Although you maintain that you are greater than I, because you are a grandson of the Baal Shem Tov, you must keep in mind that after all, I am the grandson of R. Kopel of Likov.

An exchange between the Chozech and R. Baruch of Mezhibozh, Sefer Tzadikei

Olam p. 322

C.

בעת ההיא כאשר באתי לניקלשבורג היה שם הרב הקדוש מורנו יעקב יצחק אשר נעשה אחר כמה שנים רבי בלובלין והוא היה מילידי לאנצוט (?) והיה ג"כ שתי שנים אחר הנשואין והיה יושב בישיבה בשפל מקום, לא שאל כלל כמו שאר בחורים ולא הביט מארבע אמותיו חוצה בפני שום אדם זולת בפני רבו רק הלך תמיד בשח עינים, אך זאת ראיתי כי הרה"ק (הרבי ר' שמעלקא) חיבב אותו מאד וכמה פעמים הרהרתי איך לתהות על קנקנו להבין מדרגתו בלימוד. פעם אחת בא אלי עם הגמרא וביקש מאתי לומר לו תוספות אחד והבנתי כי היה גדול בתורה כי התוספות היה סגור ומסוגר אמנם אני למדתי אצל גדול אחד אשר היה בקי בש"ס, בתוספות כולם ובמהרש"א ובכל החומרות וקבלתי הכל בעזהשי"ת ואמרתי לו הפשט הנכון, ואמר לי: יישר כוחך והלך לו ולא זכיתי לשמוע ממנו אף דבר אחד. . . כי היה דבוק בדקבות נפלא בהשי"ת ופניו היו צהובים מחמת שמחה, אחר שתי שנים אמר לי שדעתו לחזור לביתו והלכנו שנינו לקחת רשות מהרבי להיפרד ממנו, והרשה לנו בברכו, ואז שאל הרבי מורנו יעקב יצחק ילמדנו רבנו מה שאלמד בביתי והשיב לו שילמד ספר עץ חיים לרבי חיים ויטל. . . ר' שלמה מקשאנוב, בזכרונות ר' מנלי סופר, "שלשה עדרי צאן" ע' ט-י, הובא בס' "בין פשיסחא ללובלין" ע' 103-104 ובס' "צדיקי עולם" ע' שכ"ג

At that time, when I first came to Nicholsburg, I met the holy Rav, R. Yaakov Yitzchak, who would later become the Rebbi of Lublin. He came from Lantzut and he, like I, was married for some two years. He would sit in the Yeshiva in an unassuming place and, in contrast to the other *bachurim* (students), he didn't ask [the Rebbi, R. Shmuel Shmelke,] any questions. Except for looking at his Rebbi, he didn't look outside of his four cubits and always walked with his eyes towards the ground. I did see, however, that the Rebbi, R. Shmelke, was very fond of him. Many times I thought of devising some means of discovering his precise level of scholarship. Once, he came over to me and asked me to explain to him the *pshat* (meaning) of a certain *Tosefos*. I understood then that he was a giant of Torah scholarship, as the *Tosefos* was truly enigmatic. I had studied, however, under someone who was an expert in the entire Talmud and he had taught me all of the *Tosefos* with the commentary of the *Maharsha* and we went through all of the difficult sections. I had integrated all of his teachings, with Hashem's help, and, [as a result,] I told him the correct explanation. Afterwards he told me, "*Yasher Kochacho*" (thank you) and he left. I didn't have the merit of ever hearing anything from him. . . . He was connected (*dovek*) to Hashem in an extraordinary manner and his face was radiant with joy. After two years he told me that he was planning to return home and we both went to our Rebbi to receive permission to take leave of him. He blessed us and granted us permission. R. Yaakov Yitzchak then asked him, "Please tell me what I should be studying in my house." He replied, "*Sefer Etz Chaim* by R. Chaim Vital." . . . **R. Shlomo of Kashanov, Memoirs of R. Manli Sofer, "Shloshah Edrei Tzon" pp. 9-10**

D.

שמעתי מהרה"ג מוריניו שלמה ליכט אבד"ק פיאסק כי הרבי מלובלין שהיה אז עוד בעיר לאנצהוט הסתופף בצל הרבי ר' אלימלך מליזענסק, וכל פעם כאשר אך בא אצלו היה הרבי ר' אלימלך רץ לנגדו ואמר לו "ברוך הבא וכו'". ס' אהל אלימלך אות קכ"ו הובא בס' צדיקי עולם ע' שכ"ז

I heard from R. Shlomo Licht, the *Av Bais Din* of Piask, that when the Rebbi, [R. Yaakov Yitzchak], was still in Lantzut, he would often visit R. Elimelech of Lizhensk. Whenever he would come, R. Elimelech would run out to him and say, " *Baruch Haba* etc." **Sefer Ohel Elimelech #126**

E.

יש צדיק אשר קדושתו בוערת כ"כ עד אשר מי שפגם מעט בעונותיהם ולא תיקן כראוי אי אפשר להתקרב אליו וכידוע מאדומ"ו הרב איש אלקים מוה' אלימלך זלה"ה שלעת זקנותו הי' קדושתו גדולה מאד שלא הי' באפשרי לדבר עם המסתופפים בצילו ואורייתא הוא דקמרתחא לי'. ס' תפארת לשלמה פר' וילך

There is a *tzaddik* whose sanctity is so intense that it is impossible for someone who has the slightest spiritual flaw, caused by some uncorrected sin, to come close to him. It is well known that it was not possible for visitors to speak to our master, the man of G-d, R. Elimelech, zlh"h, in his old age. It was the Torah [which permeated his very being] that made him so agitated. **R. Shlomo of Radomsk, S' Tiferes Shlomo, Parshas Vayelech**

F.

אחרי הסתלקותו של הה"ק בעל נועם אלימלך בקשו התלמידים לקבל עליהם לרב את אחיו הרבי ר' זושיא ואמר להם כתיב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים. וידוע כי התורה היא נצחיות ולכן יש למצוא רמז לכל הדורות ג"כ. העדן הוא הבעש"ט ז"ל ונהר היוצא מעדן הוא תלמידו המגיד הגדול ממעזריטש והוא משקה את הגן הוא אחי הרר"א ז"ל ומשם אן אחי הרר"א זצ"ה יפרד והיה לארבעה ראשים – ארבעה תלמידיו הקדושים: א) הרה"ק מלובלין ב) המגיד מקוזניץ ג) הרבי ר' מענדילי מרימנוב ד) זקיני הה"ק מאפטא. כך איתא בס' אוהל נפתלי אות שע"ג. ס' היחס מטשרנוביל פ' כ"ג אות ג'

After the passing of the holy author of the "Noam Elimelech", his disciples wanted to accept upon themselves his brother, R. Zusha, to be their Rebbi. He told them, "It is written, 'And a river flowed from Eden to irrigate the garden. From there it separated into four head waters.' (Gen. 2:10) It is known that the Torah is eternal. For that reason we must find hints that are applicable to all generations. [In that sense,] Eden refers to the Baal Shem Tov, z"l. The river which flowed from Eden refers to his disciple, the great Magid of Mezritch. He irrigated the garden, which refers to my brother, R. Elimelech, of blessed memory. It separated into four head waters refers to his four disciples: 1) The holy Rabbi of Lublin, [R. Yaakov Yitzchak,] 2) the Magid of Koznitz, [R. Yisrael,] 3) R. Mendele of Riminov, 4) the holy Rabbi of Apta, [R. Avraham Yehoshua Heshel]. **Sefer "Ohel Naftali" p. 373, quoted in "HaYachas MiChernoble" Chapter 23:3**

G.

כשפרצה המלחמה בין רוסיא לפולין בשנת תקנ"ד היתה בתו של ר' אפרים זלמן [מרגליות – הפרנס של לובלין] יחד עם בעלה ובנם הקטן בווארשא אצל מחותנו הנודע ברקו ברגסון בן רבי שמואל זביטקובר מווארשא משהגיעו הידיעות ללובלין על כבוש ווארשא ע"י הרוסים וההרג הרב שנעשה ביהודה נתגלגל ר' אפרים זלמן דאגה לשלו' בתו יצא ר' אפרים מגדרו וביקש מר' משה יאטשיס שיסע לרבינו בעל עיני הפלא היושב בטשעחוב כדי לשמוע על

שלו' בתו. אמר לו ר' משה הבה וניסע יחד משקרא רבינו הפתקא קם מכסאו ניגש אל החלון ואמר: על ראשו של ר' שמאול זורח אור גדול כי הציל אלפי יהודים ממות לבתכם ולחתנכם שלו'. מאז היה ר' אפרים לחסידו בנפש של רבינו יחד עם חתנו רבי מאיר שהיה נקרא בלובלין ע"ש חותנו "ר' מאיר ר' זלמנס." החוזה מלובלין (אלפסי) עמ' מז הובא בס' צדיקי עולם ע' של"א

When war broke out between Russia and Poland in the year 1794, the daughter of R. Ephraim Zalman [Margolios, the head of the Jewish community of Lublin,] together with her husband and their small son were in Warsaw by his renowned relative by marriage, Berko Bergson, the son of Shmuel Zbytkower. When news reached Lublin of the Russian conquest of Warsaw and the massacre of its Jewish population [by the Cossaks], R. Ephraim Zalman was besides himself with misgivings concerning the welfare of his daughter. R. Ephraim, [who was not a Hasid,] asked of R. Moshe Yotchis to travel to our master, the clairvoyant, who lived, at the time, in Chechov, to inquire about his daughter's welfare. R. Moshe told him, "Let's travel together." When our master read the note (*kvittel*) he got up from his seat and drew near to the window and said, "On R. Shmuel's head is shining a great light, for he has saved thousands of Jews from death. Your daughter and son-in-law are fine." From that time on, R. Ephraim became a fervent Hasid of our master together with his son-in-law, R. Meir, who was referred to in Lublin by his father-in-law's name: Reb Meir Reb Zalman's. **HaChozeh MiLublin (Alfasi) p. 47**

H.

פ"א חגגתי את חג הסוכות בק"ק לובלין אצל איש האלקים וכו' רבינו יעקב יצחק זצ"ל והלך קודם הלל לסוכה לברך על נטילת לולב על הד' מינים והלכו אחריו כל הבאים וגם אני הלכתי בתוכם להסוכה והיה הצדיק מתרעש ומתפחד קודם הברכה בבהלות עצומות ותנועות גדולות לערך שעה, והעם שהיו שמה היו מסתכלים בזה כי נדמה להם זאת להעיקר והיה דומה להם שמשיגים יראה גדולה והיו מתנענים ג"כ ברתת ובזיעה כאשר נדמה להם, אבל אני ישבתי על הספסל ולא עשיתי את הטפל להעיקר רק המתני אחרי כלות הבהלות ופחדים ואז עמדתי להביט היטב לברכתו אשר בירך ואין לשער מדרגתו הגדולה בשעת הברכה. ספר לקוטי מהרי"ל להרה"ק ר' יהודה לייב מזקילקוב זי"ע פ' יתרו, הובא בס' צדיקי עולם ע' של"ג

Once, I spent the Yom Tov (holiday) of Sukkos with that man of G-d, R. Yaakov Yitzchak, zt"l. Right before Hallel, he left for the Sukkah in order to make the *brachah* (benediction) over the *arba minim* (four species). All of the congregants, including myself, followed him out to the Sukkah. The *tzaddik* was trembling with fright before making the *brachah*, displaying a tremendous sense of urgency and making pronounced bodily movements. [This preparation] lasted for about an hour. The throngs that were there were looking at each other, for they thought that this was the essence [of the ceremony] and they imagined that they were reaching great levels of *yireh* (the fear of G-d). They too shook with trembling and sweat, in a manner which they felt to be appropriate. I, however, sat on a bench and didn't attempt to make this non essential ceremony into something essential. I just waited until the confusion and fright came to an end and I stood up to get a good look at the way he uttered his *brachah*. There is no way to describe the great spiritual level which he reached at the time he made the *brachah*. **Sefer Likutei Maharil, R. Yehudah Leib of Zakilkov, Parshas Yisro**

I.

כד הוינא טליא היה לי תשוקה לעשות ספר פירוש על סדר קדשים . . . ואח"כ כשבא לי הרבה טרחא דצבורא צרכי בני ישראל המרובים הן ליעץ והן לתפלות ובקשות, ואני הייתי מתיירא לדחות אותם כיון שהשי"ת עזר לי לפעול טובת ישראל גם אני נעשיתי טרוד . . . הסכמה להדפסת ס' צאן קדשים על סדר קדשים מה"חזוה" מלובלין

When I was young, I had a desire to compose a commentary to *Seder Kodoshim* . . . Afterwards, because of the pressing demands of the Jewish community, those who came to me for advice and others who came to me for my prayers and intercession, it became impossible for me to devote myself to that project, and I was afraid to push them away, as Hashem had assisted me in my efforts to benefit the Jewish community. . . . **R. Yaakov Yitzchak, the "Chozeh" of Lublin, Approbation to Sefer Tzon Kodoshim**

J.

(1) עינינו ראינו מכבוד אדמו"ר הרב הקדוש מוהר"ר יעקב יצחק ז"ל שכאשר היה קורא מהכתב שמות בני אדם שכתבו לו היה מתבונן ברוח קדשו אם זך וישר פעלו ואם להפך ח"ו. ספר אגרא דפרקא אות כ"ה מהרה"ק ר' צבי אלימלך מדינוב

Our eyes beheld the revered Admor, the holy Rav R. Yaakov Yitzchak, z"l, as he was reading the names of the people who wrote to him. He would concentrate using his holy clairvoyant powers and sense whether the actions of these people were pure and correct or whether the opposite, G-d forbid. **Sefer Igra D'Pirka, R. Tzvi Elimelech of Dinov**

(2) אותן הי"ב ימים הראשונים דניסן ימי הקרבת הנשיאים, המה כח כללי לי"ב חדשי השנה, כל יום רומז לחודש . . . וכבוד אדמו"ר הרב הק' מה"ר ר'יעקב יצחק היה כותב ברוח קדשו בכל יום מה יהיה בכל חדש, כנודע הדבר בפרסום לחבורתינו קדש, ובאותו השנה שנתבקש בישיבה של מעלה בחדש מנחם, לא כתב רק עד מנחם, והענין הוא בפרסום. ואם כן לפי זה יום הראשון, הוא נגד כל החודש הראשון. ספר אגרא דכלה פרשת פקודי, מהרה"ק ר' צבי אלימלך מדינוב

The first twelve days of Nissan, the days that the *Nissim* (princes of the tribes) brought their *korbonos* (sacrifices), contain within themselves the power of the entire twelve months of the year. Each day represents a month. . . . Every day, [during the first days of Nissan,] the revered Admor, the holy Rav R. Yaakov Yitzchak would write down, using his holy clairvoyant powers, what would occur during the whole month, [which that day represented]. As was well known within our holy group, the year that he was asked to join the Heavenly Academy, in the month of Menachem [Av], he only wrote up to the month of Menachem [Av]. This fact is well known. . . . **Sefer Igra D'Callah, Parshas Pekudei, R. Tzvi Elimelech of Dinov**

II. The Yehudi HaKadosh

A.

יהודי שמו נקרא בכל העולם למען גודל קדושתו וטהרתו, עדת ישראל אליו נאספים ללמוד יראת ד' ותורתו, קרן זיו אור פניו מלגשת אליו כאור החמה בזהרתו, ברוח קדשו הופיע אור יראתו ותורתו לכל הבאים בצל קורתו, יודע רזי וסתרי תורה וכל תעלמות החכמה לפניו

נגלו, צדיק תמים בעבודתו ויראתו וגאון הגאונים בתורתו וחכמתו, חכם ונביא עליו לשבח ולהלל וזכותו תמיד תגן עלינו, קרן אור ישראל הופיע והשפע רב טוב לבית ישראל ברוב קדושתו, הלא הוא הרב המאור הגדול האלקי צדיק יסוד עולם, רבן של כל בני הגולה ראש גולת אריאל נר ישראל עמוד הימיני פאר הדור קדוש ד' כבוד קדושת שם תפארתו, מורנו הרב יעקב יצחק הנקרא בפי כל היהודי זצלה"ה, תנצב"ה, נפטר ביום ג' דחומ"ס תקע"ד לפ"ק. כתב על לוח של נייר על האהל של ה"יהודי" הובא בס' צדיקי עולם ע' תע"ט

By the name of "Yehudi" (Yid), was he known throughout the world, because of his great sanctity and purity. The congregation of Israel gathered around him to learn the fear of Hashem and His Torah. [They were afraid] to draw close to him, as his face radiated light like that of the sun in its full brightness. Through the power of his holy clairvoyance did he bestow the light of his fear of G-d and his Torah to all who came to take shelter under the shade of his roof. He knew the secrets of the Torah and all of the mysteries of the wisdom were revealed to him. He was a pure *tzaddik* (saint) through his Divine service and his fear of G-d. He was a Gaon amongst Gaonim in his Torah and wisdom. Only a wise man and prophet can truly assess and sing his praises. His merit will continually protect us, the radiance of the light of Israel will continue to shine and will bring an overflow of goodness to the house of Israel, through his immense sanctity. Behold he was the Rav, the great Divine luminary, the *tzaddik* who is the foundation of the world, the master of the entire Diaspora, the most esteemed of the lion of G-d (Temple), the lamp of Israel, the rightmost pillar, the pride of the generation, the holy one of Hashem, the revered and holy R. Yaakov Yitzchak, who is called by all, the "Yehudi" (Jew), ztlh"h. May his soul be bound up with the soul of life. He passed away on the third day of *Chol HaMoed Sukkos*, 5574 (1813). **Epitaph of the "Yehudi"**

B.

(1) שמעתי מפה קדשו [של הרה"ק ר' שמחה בונים מפרשיסחא זי"ע] שאמר על הרבי מלובלין זי"ע (ה"ה החוזה מלובלין זי"א) שהסתיר עצמו מן העולם עם המדרגות שלא יביטו בו, והרב היהודי ז"ל הסתיר עצמו בפשטים ופלפול שאמר תמיד להבאים אליו. ס' נפלאות היהודי בהקדמה בשם ספר רמתים צופים, הובא בס' צדיקי עולם ע' תס"ו

I heard from the holy mouth [of the holy Rav R. Simcha Bunim of Pshyskha] regarding the Rebbi of Lublin (Chozeh) that he hid his true self from the world so that they wouldn't see the high spiritual levels that he had attained. The Rav, the Yehudi, z"l, hid himself through the *peshatim* and *pilpulim* (explanations and analytic discourses) which he continually told those who would come to him. **Sefer Niflaos HaYehudi**

(2) סיפר הרה"ג ר' פתחיה הארנבלאס ע"ה דומ"צ מווארשא ששמע מפי הרה"ק ר' יעקב מראדזמין זצ"ל שאחר פטירת מרן הק' מקאצק כשהתחיל רבינו (בעל החידושי הרי"ם) זצ"ל להנהיג עדתו הקדושה והתראה אז עמו הרה"ק הנ"ל התנצל לפניו רבינו זצ"ל כי ענין ההנהגה מזיק לו לתורה הנגלית, והנהו רואה כי נצרך לזה ממש ב' חושים חוש לתורה הנגלית וחוש לחסידות, וסיים רבינו זצ"ל אחד היה היהודי הקדוש זצ"ל שזכה לב' החושים שלא הזיק זה לזה. ס' מאיר עיני הגולה אות ע"א

HaRav HaGaon R. Pesachiah Hornblass, of blessed memory, *dayan* and *moreh tzedek* (Rabbinic judge and legal authority) in Warsaw, said that he had heard the following story from the holy Rabbi, R. Yaakov of Radzmin: After the death of our holy master of Kotzk, when our master (the author of the *Chidushei HaRim*), zt"l, began to lead his holy congregation, R. Yaakov of Radzmin came to visit him. Our master, zt"l, complained to him that leading a community took away from his study of *nigleh* (Talmud). He saw that one needs two separate senses [in order to lead a Hasidic congregation]: A sense for the revealed Torah (Talmud) and a sense for Hasidus (the esoteric Torah). Our master concluded that only the holy Yehudi, zt"l, merited that neither one of these senses was diminished by the other. **Sefer Maor Einei HaGolah #71**

C.

. . . כל מה שברא הקב"ה לכבודו ברא ואפילו כל מדות רעות בראם הקב"ה לכבודו, כי כולם יש צד לעבוד בהם הבורא יתברך כנודע ושמעתי בשם הרב היהודי זצ"ל שאמר איזה צד טוב ותועלת נמצא באפיקורסות רח"ל, ואמר התועלת הוא בענין צדקה שהחליט בלבבך שאם אתה לא תתן לו אולי ימות ברעב . . . ס' בית יעקב להרה"ק ר' יעקב אהרן אבד"ק אלכסנדר הובא בס' צדיקי עולם ע' תע"א

. . . Everything that Hashem created in this world was made in order to bring Him honor. Even the worst character traits were created by Him for that purpose, for each one of them can be used to serve the Creator, as is well known. I heard the following in the name of the "Yehudi", zt"l: What benefit is there in heresy, G-d forbid? He said that a heretical attitude is beneficial in the fulfillment of charity. You have to be convinced that the poor man may die if you don't provide for him. . . . **Sefer Bais Yaakov, R. Yaakov Aaron, Av Bais Din of Alexander**

D.

(1) סיפר איש נאמן ששמע בעצמו מפ"ק רבינו זצ"ל שאמר העולם טועים במה שאומרים כי מחמת הסיגופים שהיו להיהודי הק' זצ"ל נפלו שיניו מפיו (כי לא היה לו אף שן אחת) ואני יודע כי אין הדבר כן ולא בא לו זה מן הסיגופים רק ממה שאמר ב' תיבות אלו "ברוך אתה" בפחד גדול נפלו לו כל שיניו. ס' מאיר עיני הגולה אות ע"ו

A trusted person said that he heard the following directly from our master (R. Yitzchak Meir of Gur), zt"l: The world is making a mistake when they say that the reason the Yehudi's teeth fell out was due to his asceticism. I know that it's not so. It didn't come from his fasting and self denial. All of his teeth fell out because he said these two words: *Baruch Ata* (Blessed are You Hashem) with great fear and trembling. **Sefer Meir Einei HaGolah #76**

(2) רבינו (בעל חדושי הרי"ם) זצ"ל אמר בשם היהודי זצ"ל שצוה ליוצאי חלציו שלא יתפארו בזה שהם מזרעו אך בעת שישתדכו עם זרעם אז יוכלו להתפאר בו בג' דברים אלו: א) שמיום עומדו על דעתו לא העביר מנגד עיניו שם הי' ב"ה, ב) שהיה ראוי לומר נבואה בכה אמר ד' אך שדורו אינו ראוי לכך, ג) שבכח לימוד השיעור שלו היה יכול לבטל גזר דין של שבעים שנה ואמר רבינו זצ"ל שמה שמדברים מן גדלותו וקדושתו של היהודי זצ"ל זהו סגולה לבוא ליראת שמים. ס' מאיר עיני הגולה אות ע"ג

Our master, [the author of the Chidushei HaRim, R. Yitzchak Meir of Gur] zt"l, said in the name of the Yehudi, zt"l, that he ordered his descendants to never boast that they were descended from him. Only at the time they were involved in making a match for one of their descendants could they pride themselves about the following three things: 1) From the time he reached intellectual maturity, he never ceased from picturing the Divine Name from before his eyes. 2) He was fit to communicate Divine prophecy, had the generation so merited. 3) Through the power of his studies and discourses, he was able to annul a negative decree that had been made to stand for seventy years, [the lifetime of a person]. Our master used to say that just speaking about the Yehudi's sanctity and greatness has the miraculous power to bring one closer to the fear of Heaven. **Meir Einei HaGolah #73**

E.

(1) רבינו [רמ"מ מקוצק] זצ"ל אמר בשם היהודי הקדוש זצ"ל כי בשעה שאמר בכל יום הברכה שלא עשני גוי הרגיש בנפשו שנשתנה בכל יום כמו מאינו יהודי ליהודי. ס' אמת ואמונה ע' צ"ז הובא בס צדיקי עולם

Our master, [R. Menachem Mendel of Kotzk] zt"l, said in the name of the holy Yehudi, zt"l, that every single day, when he would recite the *brachah - shelo assani goi*, he would feel as if he was transformed from being a non Jew to becoming a Jew. **Sefer Emes V'Emunah p. 97**

(2) ומפורסם מה שאמר רבנו זצ"ל (הרה"ק בעל הי' הרי"ם מגור) הטעם שנקרא יהודי כדאיתא בגמ' (מגילה יג.) על מרדכי היהודי דקרי ליה יהודי ע"ש שכפר בע"ז שכל הכופר בע"ז נקרא יהודי וכו', ואמר רבנו זצ"ל דהכוונה לכפור בע"ז וכל אביזרייהו כעין דאיתא כל הכועס כאילו עובד ע"ז (שבת קה:) וכן כל המתגאה וכו' וכן שאר מידות רעות נחשבים משהו מאביזרייהו דע"ז והיהודי הק' זצ"ל היה נשמר מכל המדות הרעות ממש עד קצה האחרון שאפשר לבשר ודם להזהר לכן קראוהו "יהודי" שהוא הכופר בע"ז וכל אביזרייהו. ס' מאיר עיני הגולה אות ע"ד

The following statement of our master, [the author of the Chidushei HaRim, R. Yitzchak Meir of Gur] zt"l, is well known: The reason he was called "Yehudi" is based upon a passage in the gemora in Megilla 13a which states that the reason Mordechai was called "Yehudi" is because he repudiated idolatry, for anyone who denies idolatry is called "Yehudi". Our master said that it refers to someone who not only repudiates idolatry itself but anything remotely connected to idolatry. For instance, the Talmud states (Shabbos 105b) that anyone who harbors anger is considered an idolater. Similarly, there is a statement (Sota 4b) that anyone who is prideful is considered an idolater. This also applies to other repulsive character traits. The holy Yehudi, zt"l, was extremely careful to guard himself from any bad character trait, to the utmost extent that it is possible within human limits. That is why he was called, "Yehudi", for he repudiated idolatry and anything connected to it. **Meir Einei HaGolah #74**

(3) משום זה זכה להקרא בשם "יהודי" משום ששם זה מורה על האמונה כמו שאחז"ל (מגילה יג.) אמאי קרי ליה "יהודי" משום שכל הכופר בע"ז מקרא "יהודי" כי היהודי הקדוש אע"פ שהיה בעל מח גדול מאד עכ"ז לא הלך בשום חקירות וכל דרכו ולימודו לא היה רק באמונה. ס' דרך צדיקים פ"ה אות כ"ח בשם ר' מאיר שלו' מקאלשין נכד ה"יהודי"

The reason he merited to be called, "Yehudi" is because this name is indicative of one's level of faith, as our Sages said (Megilla 13a), "Why was Mordechai called 'Yehudi'?" because he repudiated idolatry, for anyone who denies idolatry is referred to as 'Yehudi'." Even though the holy Yehudi was a tremendous genius, nonetheless, he wasn't involved in any philosophical inquiries. His entire approach and his studies were based upon faith. **Sefer Derech Tzaddikim, Chapter 5 #28, in the name of R. Meir Sholom of Kalshin**

(4) [הרב שלמה הכהן מרדומסק זצ"ל] סיפר שאביו נסע אתו בשנת תק"ע בהיותו עדיין בן ט' שנים לפרשיסכא אל ה"יהודי" אמירת התורה של היהודי לפני שלחנו היתה בהתלהבות גדולה מאד (בלע"ז: דאס התלהבות האט געקאכט אין איהם וויא אין א' קאכדיגין קעסיל) הוא פנה לאורח אחד מארץ רוסיא מתלמידיו של הרבי ר' ברוך ממעזבוז זי"ע נכד הבעש"ט זי"ע ואמר לו: הרבי שלכם מתפאר היום בהשגה חדשה, כשתבואו הביתה תאמרו לו שהשגה זו ידוע לי כבר מזמן רב, אח"כ אמר את הפסוק האחרון של קהלת: "סוף דבר הכל נשמע את האלקים ירא ואת מצותיו שמור" ופרשו, אחרי כל ההשגות ואחרי כל המדרגות צריך האדם להתחיל להיות יהודי פשוט. ס' "החסידות" מר' אהרן מרקוס הובא בס' צדיקי עולם עמ' תע"ה ובס' בין פשיסחא ללובלין ע' 288–289

[Rav Shlomo HaKohen of Radomsk, zt"l,] related that his father once went with him to Peshiskha to the Yehudi in the year 1810 when he was nine years old. The Yehudi gave his Torah discourse by the *tisch* (table) with very great emotion. He turned to a certain guest from Russia, a disciple of R. Baruch of Mezhibozh, a grandson of the Baal Shem Tov, may their merit protect us, and said to him, "Your Rebbi is happy with himself today for having grasped a new [spiritual] concept. When you go back home, tell him that I am already familiar with that concept, for a long time." Afterwards, he recited the last verse of Koheles: In conclusion, everything has been heard: Fear G-d, and keep his *mitzvos*, for this is the whole duty of man, and said, "The meaning of the verse is that after grasping all the concepts that one is capable of grasping and after achieving all of the [possible] spiritual levels, [one is capable of achieving], a person should begin to become a simple Jew." **Sefer HaHasidus, R. Aaron Marcus**

F.

אמרו בשם רבינו הרב איש היהודי ז"ל מפרשיסחי ז"ל "שובו שובו מהר בתשובה כי הזמן קצר ואין פנאי עוד להתגלגל הגאולה." ספר תפארת שלמה פר' נח מר' שלמה הכהן מרדומסק

Our master, the Yehudi, z"l, of Pshyskha, is quoted to have said, "Repent! Repent! Hurry and repent, for the time is short and the redemption is not going to be delayed!" **Sefer Teferes Shlomo HaKohen of Radomsk**

G.

א"ז הרה"ק החידושי הרי"ם זצ"ל אמר בשם היהודי הקדוש זי"ע חותמו של הקב"ה הוא אמת (שבת נה.) שהוא חותם כזה אשר לא יכולים לזייפו, שאם יזייפו הרי לא יהיה אמת. ס' ליקוטי יהודה לר' יודא לייב היינא זצ"ל הובא בס' צדיקי עולם ע' תפ"ד

The author of the Chidushei HaRim, zt"l, said in the name of the holy Yehudi, may his merit protect us, that the seal of the Holy One, blessed be He, is truth (Shabbos 55a) because no one could forge it. For if they forge it, it is no longer true. **Sefer Likutei Yehudah**

H.

(1) כל עצמותי תאמרנה מי כמוך וגו' (תהלים ל"ה י). פעם אחת נשאל הרבי ר' בונם זי"ע, על איחור תפלתו. ואמר בשם רבו היהודי הקדוש זצלה"ה, כי ישנם איברים מסוימים בכך אדם, אשר אפילו אם הוא יקוץ משנתו – איברים אלו עוד רדומים אצלו. ובתפלה צריך להיות 'כל עצמותי תאמרנה', לכן ממתין הוא עד שכל איבריו יתעוררו. (אמר הכותב, תשובה זו ענה הרבי ר' בונם זי"ע, בעת הוכוח הפומבי שהיה בפני השלטונות הפולניים, עקב הלשנת המתנגדים על איחור זמן תפלה אצל החסידים). ופעם אחת סיפר, כי הרה"ק רבי מאיר זצוק"ל מאפטא, שאל אותו על איחור זמן התפלה. והשיב לו, כתוב, לעולם יהא אדם ירא שמים בסתר ובגלוי ומודה על האמת וגו', וישכם ויאמר. מי שיש בו כל המדות הללו – אז – וישכם ויאמר, יוכל להתפלל בהשכמה. ודפח"ח. [מאמרי שמחה אות כ"ג ואות כ"ד, בשם הרב מפלונסק זצ"ל]. ספר קול מבשר, ס' תהלים מזמור ל"ה

"All my bones shall say, L-rd, who is like to you, . . ." (Psalms 35:10) Once, R. Simcha Bunim, may his merit protect us, was asked regarding his custom of praying after the proper time. He said in the name of the holy Yehudi, ztllh"h, there are specific limbs within the body which still remain asleep even after a person has been aroused from his slumber. Prayer has to be performed in fulfillment of the verse, "All my bones shall say . . .". Therefore he waits until all of them have become aroused. . . . On one occasion he related that R. Meir, ztvk"l, of Apta, asked him about the lateness of prayer and he replied, "It is written [in the Siddur,] 'Always let a person be G-d fearing privately and publicly, acknowledge the truth, speak the truth within his heart and arise early and proclaim . . .' Someone who possesses all of these traits can 'arise early and proclaim' - pray early in the morning." The words of the wise find grace. **Sefer Kol Mevaser**

(2) "ואתחנן אל ד' בעת ההוא" (דברים ג:כג) "בעת ההוא" ולא אמר באיזה עת, ללמד אותנו בזה שלא יאמר האדם: עתה אין לי מוח כראוי לתפלה ולא אתפלל עתה רק כשאפנה אתפלל כראוי וכנכון רק בכל עת ועת יתפלל לפי העת ההיא של עכשיו, תהיה העת איזה עת שתהיה. ר' נפתלי צבי מרופשיץ, ס' זרע קודש, פ' ואתחנן

"I pleaded with Hashem at that time . . ." (Deut. 3:23) The verse states, "at that time" and not, "any time". This teaches us that a person shouldn't say, "I don't have the proper frame of mind to *daven* (pray) and I won't *daven* right now but only when I get into the mood. Then I'll *daven* properly and correctly!" Rather, a person should *daven* during the proper time, no matter what the circumstances. **R. Naftali of Ropshitz, Sefer Zera Kodesh**

III. Rabbi Bunim of Pshyskha

A.

(1) שמענו שמעו מדי עברו בקהלות שדרש ושבחוהו רבנן . . . וגם בארץ מולדתו היא ארץ פולין זה שנים רבות ששמעתי שמעו משם שהוא מוכיח ודרשן גדול דורש טוב לעמו ואמריו נעמו . . . כתב הסכמה מהרה"ג ר' יחזקאל לאנדא בעל ס' "נודע ביהודה" לספר "ארץ צבי" להרב ר' צבי הירש המגיד מוואדיסלאוו אביו של ר' שמחה בונים הובא בס' צדיקי עולם עמ' תפ"ה ובס' בין פשיסחא ללובלין ע' 295

We have heard many wonderful reports about him by the Rabbis of the communities in which he visited and lectured. . . . For many years I have heard about his reputation while [I still lived] in Poland, the land of his birth. He is a great preacher and lecturer, seeks the betterment of his people, and his words are pleasant. . . . **R. Yechezkel Landau, author of the Noda BiYudah. Approbation to the work, "Eretz Tzvi" by R. Tzvi Hirsch, the Preacher of Voideslav, the father of R. Simcha Bunim of Pshyskha**

(2) לא הבאתי בחיבור זה שום דרוש בחריפות רק כדרכי מעולם לשים העקוב במישור ביסודות בנויים על הקדמות המתישבות על הלב בדרך פשט, באופן אשר השכל האנושי יסכים עמהן יעיד עליהן. הקדמה לאחד ספרי ר' צבי הירש המגיד מוואדיסלאוו אביו של ר' שמחה בונים הובא בס' צדיקי עולם עמ' תפ"ה

I have not included in this work any explanation which is based upon complex reasoning (*charifus*). My approach has always been to resolve complex problems in a simple straightforward manner, built upon foundations which are made up of understandable and logical postulates, in a way where normal human intelligence will testify to their veracity. **Preface to a work authored by R. Tzvi Hirsch, the Preacher of Voideslav, the father of R. Simcha Bunim of Pshyskha**

B.

[ר' שמחה בונים היה אומר,] "מחכמת הרפואה למדתי איך לרפא נפש יהודית: כל דבר נשקל בפלס מאזניים מדויק, טיפה אחת מיותר יכולה להרוס גופו של אדם . . . וכ"ש שטיפה אחת של גאות יכולה להשמיד ולטמא נפש אחת מישראל." [עוד היה אומר,] "כשם שיש לדייק בהרכבת תרופה לגוף כדי שתועיל ולא תזיק, כך יש לדקדק עם תרופה רוחנית לחולי נפש." הרבי הראשון מגור ע' ב"ב הובא בס' "הרבי ר' בונם מפשיסחא" ע' פ'

[R. Simcha Bunim used to say,] "Through my knowledge of medicine I learned to heal the Jewish soul: Any medication which needs to be weighed by an accurate scale has to be administered in an exact dose. [Even] an extra drop [of medication] can cause irreparable damage. . . . Most certainly, a drop of pride has the power to destroy and contaminate a Jewish soul." [He also added,] "Just as one has to be meticulous with the [correct] combination of ingredients that make up a medication, so that they heal the body and are not injurious, so too one has to be meticulous when it comes to offering a remedy for the ills of the soul." **HaRebbi Rebbi Bunim MiPshyskha," p. 80**

C.

פעם אחת, בהיות הרבי ר' בונם זי"ע בלובלין אצל החוזה זצוקלה"ה זי"ע, נכנס לבקר את הגאון מו"ה ר' עזריאל זצ"ל, הנקרא בפי כל, "ראש הברזל" (דער אייזענער קאפ). [וכידוע הוא היה מתנגד גדול לדרך החוזה זצלה"ה, אולם היה בידידות גדולה עם היהודי הקדוש זצלה"ה, ועם הרבי רבי בונם זצוק"ל. . .] ושאל ה'אייזענער קאפ' את הרר"ב זצ"ל, שיגיד לו פשט בזוה"ק, קרוב ידוד לכל קוראיו לכל אשר יקראהו באמת (תהלים קמ"ה יח). – חסר וי"ו, בגין דאיהו חד. ופירש לו הרר"ב, שבכל המזמור הזה, ישנם בכל פסוק שתי בבות. ארומימך אלקי וגו', ואברכה שמך. בכל יום וגו', ואהללה שמך. ותמיד הבבא השניה מתחילה בוי"ו, ומן הראוי היה שגם בפסוק זה יהיה כתוב, קרוב ד' לכל קוראיו 'ולכל' אשר וגו'. אבל זה אינו, כי בפירוש אין כאן שתי בבות, רק בבא אחת. ולזה מביא הזוה"ק ואומר, חסר וי"ו, ואם תאמר מדוע? בגין דאיהו חד. זה בבא אחת ולא שתיים. ובאמת הפשט הוא, שקרוב ד' לכל קוראיו, אך ורק לאלו שקוראים אליו באמת. והבן. [מאמרי שמחה אות ס"ט, בשם הרב צבי יחזקאל מיכאלסון מפלונסק זצ"ל, לפי כתבי הגאון רבי יוסף לעוונישטיין זצ"ל מסעראצק. בסגנון משופר.]: ס' קול מבשר

Once, while R. Bunim was in Lublin to see the "Chozeh", ztvkllh"h, he paid a visit to the Gaon, R. Ezriel, zt"l, [the Chief Rabbi of the city,] who was known by all as "*Der Eizener Kop*" (one who possessed a head of iron - i.e. brilliance). [Although it was public knowledge that he was a fierce opponent to the approach of the "Chozeh", nonetheless, he enjoyed a warm relationship with the holy Yehudi and R. Simcha Bunim.] "*Der Eizener Kop*" asked R. Simcha Bunim to explain a passage in the Zohar regarding the verse (Psalms 145:18), "Hashem is close to all that call upon Him, to those who call upon him sincerely." [The Zohar states,] "It is missing a "vov" because it is one." R. Simcha Bunim explained the passage as follows: Every verse of this psalm is composed of two parts . . . The second part always begins with a "vov". It would only make sense that the second half of this verse too, "to those who call upon him sincerely" should start with a "vov", but it doesn't. Why? The reason is because this verse, in contrast to the other verses, is a single unit. The explanation of the verse is that Hashem is close to all those that call upon Him **only** when they are truly sincere. Give this some thought. **Sefer Kol Mevaser**

D.

(1) . . . "פלצות תאחזנו לא די שלא ינהגו כבוד זה אל זה עוד קטן לגדול יבזה ולכנות שם גנאי למצוה רבה תחשב להם. . . . [הם עוברים] על דיני שולחן ערוך בשאט נפש לשלוח חצי גבור שנונים לבזות תלמידי חכמים. . . . מכתב מהרה"ג ר' אליעזר צבי הירש חרל"פ לר' שמחה בונים, ס' בין פשיסחא ללובלין

I am terror stricken! Not only do they not act respectfully with their peers, they also denigrate those that are older than they and consider it a great *mitzvah* to call someone by a disgraceful nickname . . . They shamelessly violate the laws of the Shulchan Aruch by shooting sharp verbal missiles to denigrate Torah scholars . . . **Letter sent to R. Simcha Bunim by HaRav HaGaon R. Eliezer Tzvi Hirsch Charlap. R. Simcha Bunim replied to him on the 16th of Chesvan, 1825, pledging to remedy the situation.**

(2) "איך קאן דא מעיד זיין אז דער רבי ר' בונים איז געווען דער שפיצל פון מיין הייליגער טאטענ"ס הארץ! און עהר איז געווען חשוב ביי איהם ווי דאס עפפעל פון זיין אויג." עדות של ר' ירחמיאל בנו של ה"יהודי" לפני הרה"ג ר' אברהם יהושע העשל מאפטא בשעת החתונה באוסטילה הובא בס' הרב רבי בונים מפשריסקא ע' ק"מ

"I can testify that R. Bunim was the pinnacle of my father's heart and the apple of his eye." **Testimony of R. Yerachmiel, the son of the Yehudi, "HaRebbi Rebbi Bunim MiPshyskha," p. 140**

E.

(1) פעם אחת, שמעתי ממו"ר הרבי ר' בונים זי"ע שאמר, שצריך לאדם שיהיה לו רבי בזה העולם, וגם צריך שיהיה לו רבי מעולם העליון גם כן. ומתוך אותם הדברים הבנתי בשעת מעשה, כי היתה כוונתו להמהר"ל מפרג ז"ל. כי באותה שעה סיפר לי ממנו, איך שהיה אז על קברו בפראג. ואמר, שבעת שלומד איזה מאמר בספרי המהר"ל קודם התפלה – היתה תפלתו ערוכה בכל על כפיו. ע"כ. ומובן, שזה שאמר 'על כפיו', כמ"ש (איכה ג'), נשא לבנינו אל כפים. וכמאמר ז"ל (תענית ח ע"א), אין תפלתו של אדם נשמעת, אלא אם משים נפשו בכפו. גם אמר על המבחר פנינים, שהוא עשה אותו בגלגול ראשון. [רמתיים צופים, בתדבאר פ"ח אות נ"ג]: ס' קול מבשר ח"ב

Once, I heard from R. Simcha Bunim, may his merit protect us, that a person should have a Rebbe in this world as well as a Rebbe from the supernal world. I understood then that he was referring to the Maharal of Prague, z"l, because he had just told me how he had visited his grave site in Prague and said that when he learns any passage from the works of the Maharal right before *davening* (prayers), his prayers flowed and were expressive. . . . He also told me that he (R. Simcha Bunim) had authored the *Mivchar Peninim* in a previous incarnation. **Sefer Kol Mevaser Part II**

(2) אמר הרב הקדוש רבי יעקב אריה מראדזמין זי"ע, ביום י"ב אלול, יום פטירת הרבי ר' בונים זי"ע, מו"ר הרבי מפשריסקא זי"ע אמר, שאחרי פטירת כל אחד ואחד, כשמביאין אותו לדין, הרשות בידו לומר, "רצוני, שהרבי שלי בעולם העליון – הוא יהיה הדיין שלי". ואני, – המשיך הר"ב זי"ע – כל גדלותי הוא מהזהר הקדוש, ועל ידי התלהבותו באתי להיות רבי'. ופעם אחת – המשיך לספר הראדזימינער זי"ע, אמרתי לפני הרבי ר' בונים ז"ל, הזהר בפרשת פינחס, וצוה עלי לומר לפניו פעם שניה. ואמר לי, חס אנכי עליך, ולולא זאת הייתי מצוה אותך לומר פעם שלישית את הזהר הזה, כי שם מבואר כל ענין. אני ירא – אמר הראדזימינער זי"ע – שלא אצא מזה העולם בפרשת פינחס (וכן הוה, שנפטר בפרשת פינחס). ואמר אז הרבי ר' בונים זי"ע, [כאשר אצא אני מן העולם הזה, ויביאו אותי לדין לפני בית דין של מעלה], אברר לי לדיין את הרשב"י (רבי שמעון בר יוחאי). וכדי שלא אשכח זאת, נתתי לי סימן של הפסוק, ומבשר"י אחזה א–לוה – ר"ת, מורי רבי שמעון בן יוחאי. עד כאן דבריו הקדושים של הרבי ר' בונים זי"ע. [תועפות ראם דף ל"ב, בשם הרה"ג ר' יוסף לעוינשטיין זצ"ל מסעראצק]: שם

The holy Rav, R. Yaakov Aryeh of Radzmin, may his merit protect us, said the following: On the day that R. Simcha Bunim, the Rebbe of Pshyskha, passed away, on the twelfth of Elul, he told me that after the passing of each person, when they bring him to judgment, he has the right to request that his "Rebbei" (master) of the supernal world should be his judge. "I," he continued, "feel that any greatness that I achieved is due to the teachings of the holy Zohar. Through the enthusiasm that it generated did I become a 'Rebbei' (Hasidic master)." The holy Rebbe of Radzmin continued on and said: Once, I recited to the Rebbe, R. [Simcha] Bunim, z"l, the Zohar of Parshas Pinchas. He told me to repeat it and said, "I have pity for you, otherwise I would have asked you to recite it for me yet a third time, for all of your important matters are clarified there." The Radzminer Rebbe, commented, "I am afraid that I may pass away on Parshas Pinchas." [Which actually did occur.] Rebbe [Simcha] Bunim, [on his death bed] then told me, "[When I leave this world and they take me before the Heavenly court,] I will choose Rabbi Shimon bar Yochai, [the author of the Zohar,] as my judge. So I shouldn't forget this, I have chose the following verse as a mnemonic, '*Mibasary echzeh E-loha*' (From my flesh do I see Hashem - Job 19:26) which are the first letters (out of order) of **Mori Rabbi Shimon bar Yochai.**" **Ibid.**

F.

(1) אפילו פושעי ישראל מלאי מצוות כרימון פירוש הדבר שאפילו האדם המלא מצוות כרימון מסוגל להיות פושע ישראל וזאת מפני שכוונותיו אינן רצויות בגלל היסוד הרקוב. בא ר' בונם והוסיף, אמר אותו חכם קדוש: עבודה זו אפשר לבצע רק בחכמה ובתבונה, לא בקרדום תתגבר על היצר ולא בצעקות תערים עליו. הטיפש יבשל כאן דייסה מסוכנת ולא ימצא את ידיו ורגליו, בסופו של דבר מה הן כל מצוות עשה שבתורה, אם לא צו – תהא חכם! ומצוות לא תעשה – לא תהיה טיפש. וחכמה ותבונה – ניתן להשיג רק ע"י תורה, הנה ספרי מהר"ל מפראג או ספר חקר של הראשונים, משם אפשר לדלות מלוא חפניים של בינה ודעת. נהר הפוסק אחת לשבעים שנה נקרא מים מכזבים, חכמה שאינה יונקת ממעינות הנצח, אינה חכמה. ס' בית קאצק ע' כ"ה

"Even the sinners of Israel are full of *mitzvos* like a pomegranate." (Chagigah 27a) The explanation is that even though a person can be full of *mitzvos* like a pomegranate he is still apt to be a sinner. The reason is because his motives are not acceptable. His *mitzvos* are based upon a crumbling foundation. Rabbi [Simcha] Bunim, that holy wise man added the following: The only way of serving Hashem successfully is through wisdom and understanding. An axe will not overpower the *yetzer* (evil inclination) nor will screams outwit him. A fool will cook here and only produce poisonous cereal. He will not meet any success. In the final analysis, what are all the positive commandments of the Torah if not the commandment: Become wise! And what are the negative commandments if not the commandment: Don't be a fool! Wisdom and understanding can only be grasped through the study of Torah. Look at the works of the Maharal of Prague or any of the Medieval Jewish philosophers. It is possible to draw from them an abundance of understanding and knowledge. A river that stops flowing once in seventy years is referred to as being "unreliable waters." Wisdom that doesn't draw its source from the wellsprings of eternity (Torah) is not wisdom. **Sefer Bais Kotzk p. 25**

(2) [אמר רמ"מ מקאצק:] הרבי מלובלין היה רב גוונים בדומה לתחש לכל אחד מתלמידיו הוריש גוון אחד משלו, לזה תורה לזה מצוות, ולזה מידות, אולם, את העיקר שהיה בו היא יראת שמים, קיבל הרבי שלי מפרשיסחא. ס' שיח שרפי קודש מ' 9

[R. Menachem Mendel of Kotzk said the following:] The Rebbi of Lublin (the Chozeh) was multicolored (multifaceted) like the *tachash*. He bequeathed a different shade to each one of his disciples. To this one he bequeathed Torah, to that one *mitzvos*, to another one a sterling character. The essential trait of the Rebbi, however, was his fear of Heaven. This is what my Rebbi of Pshyskha inherited. **Siach Sarphei Kodesh p. 9**

(3) הגאון בעל חידושי הרי"ם זי"ע מגור אמר: עד פשיסחא היתה החסידות פירוש לבעש"ט, מפשיסחא ואילך החסידות פירש לפשיסחא. דער קאצקער רבי ע' כ"ב הובא בס' צדיקי עולם ע' תצ"ה

The Gaon, the author of the " *Chidushei HaRim*", of Gur, said: Until Pshyskha, Hasidus was a commentary on the teachings of the Baal Shem Tov. From Pshyskha and on, Hasidus will be a commentary on the teachings of Pshyskha. **Der Kotzker Rebbi p. 495**

(4) עד קוצק היו קיימות שתי בחינות על הקשר בין הרבי וחסידיו. יש הרואים את הצדיק בבחינת גזע של אילן והדבקים בו בגדר ענפים. ענפים דקים, ענפים עבים, ענפים קרובים לגזע ואלה שרחוקים ממנו. אך כולם יונקים את כל חיותם מהגזע. הוא אשר נושא אותם על גופו. הפרדה דקה בין הענף וגזע גורמת לייבוש הענף ולנשירתו. כך דבקה נשמת החסיד בנשמת רבו ונתכללה בו. דימוי זה כחו יפה לגבי אדמו"רים שהמונות דבקים בהם. אך יש שבעיניהם דומה הצדיק לאבוקה והדבקים בו לנרות דולקים, ששלהבתם נדלקה ממנה. הנר איננו דבוק באבוקה כענף בגזע – הוא דולק בכח עצמו אך כח האבוקה טמון בנר, ממנו הודלק האור. הרבי הוא המחנך והמשפיע ואילו תלמידו מקבל ההשפעה. מקור מוצאו של האור שבנר הוא האבוקה, אך גם כשהנר נפרד ממנה הוא דולק מכח עצמו. דימוי זה כחו יפה לגבי אדמו"רי חב"ד. בקוצק דומה הרבי למפוח המלבה את הגץ ומעלה להבה מהגחלים הלוחשות. הלהבה נוצרת מעצמה. המפוח אינו משמש אלא מכשיר שנעזרים בו לליבוי האש. ס' סנה בוער בקאצק ע' 191

Until Kotzk, there were two types of bonds between the Rebbi and the Hasid. Some see the *Tzaddik* in the form of a tree trunk and those that are connected to him as branches. There are thick branches and thin branches; branches close to the trunk and branches far removed. But they all derive their life source from the tree trunk. It is the tree trunk that supports all of those that are connected to it. Any small separation between the branch and the tree trunk will cause the branch to dry up and fall off. In a similar vein, is the soul of the Hasid connected to the soul of the Rebbi and submerged in it. This is a beautiful analogy for those *Admorim* to whom masses of Hasidim cling. There are other groups for whom the *Tzaddik* could be compared to a torch and those that cling to him can be compared to flaming candles which were lit by the torch. The candle is not connected to the torch in the same way that a branch is connected to a tree trunk, it produces light through its own power. The power of the torch, however, is concealed in the candle, for the torch was the original source of flame. The Rebbi, in this model, is a mentor and a source of inspiration and influence; his student is the recipient of this influence. The source of the light of the candle comes from the torch. But even after they are separated, however, it is able to keep on burning on its own power. This is a fitting analogy for the *Admorim* of Chabad. In Kotzk, however, the Rebbi can be compared to a bellows which fans the spark and ignites simmering coals. The flame is created by itself. The bellows are only a catalyst to ignite the flame. **Sefer Sneh Boair MiKotzk p. 191**

G.

שמעתי מתלמידיו, שסמוך לפטירתו של הרבי ר' בונם זי"ע, שמע שאשתו, הרבנית מרת רבקה ע"ה היתה בוכה. אמר לה, למה את בוכה? הלא כל ימי חיי היה רק כדי שאלמד את עצמי למות. עד כאן דברי קדשו. וכו'. וזה שאמר אדמו"ר מפרשיסחא ז"ל, כי עיקר החיים הוא – להשיג מדריגת יציאת נשמה. [רמתים צופים בתדבא"ר, פרק לא אות ק"ד]. ס' קול מבשר ח' ב'

I heard from his disciples, that right before the passing of the Rebbi R. [Simcha] Bunim, may his merit protect us, he heard that his wife, Rivkeh, of blessed memory, was crying. He asked her, "Why are you crying? The entire goal of my life was to train myself to die." This is what the Admor of Pshyskha, z"l, said. The essential goal of life is to reach the level of the departure of the soul [and its merging with the spiritual world]. **Sefer Kol Simcha, Part II**

H.

1) ר' ישראל יצחק מווארקא 2) ר' מנחם מנדל מקאצק 3) ר' יעקב אריה מרדזימין 4) ר' יצחק מאיר מגור 5) ר' אלכסנדר זושא מפלוצק 6) ר' שרגא פייוול מגריצא 7) ר' חנוך העניך מאלכסנדר 8) ר' אברהם משה מפשיסחא 9) ר' שמואל שינאווער 10) ר' מרדכי יוסף מאיזבצה. רשימה מגדולי תלמידי ר' בונם הובא בס' צדיקי עולם ע' תצ"ג-תצ"ד

The following are from the most prominent disciples of R. Simcha Bunim: 1) R. Yisrael Yitzchak of Wurka 2) R. Menachem Mendel of Kotzk 3) R. Yaakov Aryeh of Radzmin 4) R. Yitzchak Meir of Gur 5) R. Alexander Zushe of Plotzk 6) R. Shraga Feivel of Gritza 7) R. Chanoch Henach of Alexander 8) R. Avraham Moshe of Pshyskha 9) R. Shmuel Shinover 10) R. Mordechai Yosef of Izhbitzah. **Sefer Tzaddikei Olam p. 494**

IV. R. Menachem Mendel of Kotzk

A.

עיר גאריי הרה וילדה עיר טאמשאוו גדלה שעשועיה אוי נא לה אמר קאצק כי אבדה כלי חמדתה (עיין מגילה ו.), פה השליך איש אלקים את אדרתו ה"ה אדוננו מורנו ורבנו רוח אפינו משיח ד', שר התורה מקור הבינה עמוק הדעת, אלוף הגאונים וקודש הקדשים עמוד העולם ופלאו, רכבו ופרשיו רבנו הגדול ראש גולת אריאל מאורן של ישראל ורבן של כל חכמי וצדיקי הדור כמלאך ד' צבאות הוא, קדוש ונורא שמו מרנא ורבנא מנחם מענדיל, נשמתו בגנזי מרומים ברבי יהודה זלה"ה והן בעון הדור נכסף אל קדושו והשיב אל אלקים נפשו ביום חמישי לסדר ואל משה אמר עלה אל ד', ב"ך שבט לפרט אוי נא כי נלקח ארון א-להים (תרי"ט) לפ"ק. זכותו תעמוד לדור אחרון, וכל עת יגן עליהם וכל ישראל אחיהם. מצבה של ר' מ"מ מקאצק

The city of Goray conceived and bore him, the city of Tomoshav brought up her delight. Woe to me, says Kotzk, for her precious instrument is lost! (see Megila 6a) Here, that man of G-d, cast off his cloak, the Rav and Gaon, our master, mentor and teacher, the breath of our nostrils, the anointed of G-d, the prince of Torah, the wellsprings of understanding, the deep source of knowledge, the leader of Gaonim, the holy of holies, the pillar of the world and its wonder, its chariot and riders, our great master, the lion of G-d (the Temple), the light of Israel, the mentor of all of the scholars and *tzaddikim* of the

generation. He was like an angel of the L-rd of H-sts. Holy and awesome was the name of our mentor and teacher, Menachem Mendel, whose soul now rests in the treasure house of Heaven, the son of R. Yehudah, zlh"h. Behold through the sins of the generation, his soul longed to join his holy roots and he returned his soul to G-d on the fifth day of the *Seder - El Moshe Omar Aleh El Hashem* (He told Moshe to ascend unto G-d - Parshas Mishpatim), on the twenty second of Shevat, in the year [which has the numerical value of the verse:] *Oi No Ki Nilkach Aron E-lohim* (Woe is it for the Ark of G-d has been taken from us - 5619 - 1859). May his merit provide protection up until the final generation and may he protect them and all of Israel their brethren. **Epitaph of R. Menachem Mendel of Kotzk**

B.

(1) "אני שונא שקר אפילו בשעה שאני יושב ליד הגמרא." מימרא של רמ"מ מקאצק הובא מס' צדיקי עולם ע' תקע"ד

"I hate falsehood even when I sit down by the gemara." **Saying of R. Menachem Mendel of Kotzk, Sefer Tzaddikei Olam p. 574**

(2) כד הוינא טליא למדני אדמ"ו זצ"ל דרכי פלפול. וכד הוינא כבר עשר חדושים חדשתי. אח"כ נכנסתי לפני ולפנים לבית חמי אדמו"ר זצ"ל מקאצק מקור החכמה והתבונה ממנו דרכי העיון למדתי וממנו נתודעתתי מה יקרא חדושי תורה באמת, כי לא פלפולים חדושים המה. ולא יאומן כי יסופר השגחה הגדולה אשר השגיח עלי בעינא פקיחא גם בענין סדר הלימוד וחדושים. . . . ואותי הזהיר מאד לישא וליתן גם בפשט כעין מהרש"א וספר מהרש"ך. הרה"ג ר' אברהם האדמור מסאכשטאב חתנו של רמ"מ מקאצק

When I was young, my teachers, of blessed memory, taught me the ways of *pilpul* (casuistry). When I was ten, I already authored *chidushim* - Torah novellae (new Torah insights). Afterwards, when I entered the inner sanctum of my master, my father in law, zt"l, of Kotzk, the source of wisdom and understanding, I learned from him the [true] approach to Talmudic research and analysis and what really deserves to be called Torah novellae and that *pilpulim* are not true novellae. The special supervision that he gave me with a perceptive eye is beyond belief. This extended to determining the direction of my studies and novellae. . . . He also greatly admonished me to concentrate on profoundly understanding the *peshat* (simple meaning) of the text similar to the *Maharsha* (R. Shmuel Aidels) and the *Maharshashach* (R. Shmuel Shatten HaKohen). **HaRav HaGaon R. Avraham Borenstein of Sochatchov, son-in-law of R. Menachem Mendel of Kotzk**

C.

(1) רמ"מ מקאצק סיפר לחתנו הרה"ג ר' אברהם מסאכטשוב, "כאשר בקרתי לראשונה אל ה"חווזה" הק' מלובלין, למרות שהייתי עוד רך בשנים כיבדני מאד ושלח אלי את משמשו לבית מלוני להודיעני כי הרבי מזמין אותי להתפלל בבוקר במנינו, בו השתתפו בני החבורה הקדושה, אח"כ היה עלי לעמול קשה במשך שנים רבות עד שעקרתי את הכבוד הזה מבין שיני. ס' נפלאות היהודי מ"ד הובא בס' צדיקי עולם ע' תקע"ה

R. Menachem Mendel of Kotzk told his son-in-law, R. Avraham of Sochatchov the following: When I first visited the holy "Chozeh" of Lublin, even though I was still very young, he honored me greatly and sent his attendant to where I was staying to personally invite me to come *daven* (pray) in his *minyán*. The *minyán* was made up of the elite members of his holy brotherhood. Afterwards I had to work very strenuously, over many years, until I removed the last vestiges of the impression of that honor. **Sefer Niflaos HaYehudi**

(2) "בשתי האכסניות של קנאה ושל תאוה עברתי מהר, נפטרתי מהן בדהירה אבל באכסניא השלישית, של כבוד נאלצתי להתאבק קשה עד כי דמיתי בנפשי שגידי יתפוצצו." הרמ"מ מקוצק, ס' בית קוצק ע' נ"ח

"I quickly passed through the dual challenges (lit. hotels) of jealousy and desire. I swiftly took leave of them. With the third challenge, however, of honor, I struggled so fiercely until I imagined that my blood vessels were bursting." **R. Menachem Mendel of Kotzk, Sefer Bais Kotzk, p. 58**

D.

(1) "בטומשוב בקשתי לא יותר ממאתים שלש מאות חסידים, אלא שיהיו גדולים כמו שהיה הבעש"ט, ובפשטות שיהיו מסוגלים לחבוש לראשם עלי כרוב במקום כיפה ולאזור את מתניהם בקש ולצעוק בקול: לד' הארץ ומלוואה." הרמ"מ מקוצק, ס' צדיקי עולם ע' תקע"ט

"In Tomashov I wanted to have no more than two or three hundred Hasidim, giants [of spirit] like the Baal Shem Tov, yet so unassuming that they would be willing to [endure extreme poverty and] dress with cabbage leaves on their head, instead of a hat, and fasten straw around their waists instead of a belt, and loudly cry out, 'The world and all that's in it belongs to Hashem.'" **R. Menachem Mendel of Kotzk, Sefer Tzaddikei Olam p. 579**

(2) אמר לו [רי"ם אל ר' חנוך העניך מאלכסנדר] כמו שהיו קולות וברקים בקבלת התורה על הר סיני כן יש כעת קבלת התורה בקולות וברקים בטומשוב. ס' מאיר עיני הגולה ע' 96

R. Yitzchak Meir of Gur told R. Chanoch Henach of Alexander, "Just as there were blasts of sounds and lightening when the Torah was given at Mount Sinai, so, too, there were blasts of sounds and lightening in Tomashov." **Sefer Meir Einei HaGolah p. 96**

E.

(1) "האדם מצווה על שני דברים: את עצמו לא לרמות ואת אחרים לא לחקות (בלשונו: זך נישט נארן, און אנדערע נישט נאכמאכן)." הרמ"מ מקאצק, ס' סנה בוער בקוצק ע' 206

"A person is commanded to do two things: Not to fool himself and not to imitate others." **R. Menachem Mendel of Kotzk, Sefer Sneh Boair B'Kotzk p. 206**

(2) אם אני – אני, ואתה – אתה, הרי אני אני ואתה אתה. אבל אם אני – אתה, ואתה – אני הרי שאני לא אני ואתה לא אתה. הרמ"מ מקאצק, שם ע' 207

"If I am I, and you are you, then I am I and you are you. But if I am you and you are me, than neither I am I nor you are you!" **R. Menachem Mendel of Kotzk, Ibid. p. 207**

F.

חסיד קאצקאי זקן סיפר: "לא קל לתאר מה היתה קאצק, הנסיעה קשה היתה כקריעת ים סוף, כסף להוצאות מאן דכר שמיה, הלכו בחברותא רגלי, באחדות אמיתית ורצון נלהב אחד להגיע לקאצק ולקבל את פני הרבי, האנשים השתלבו כולם בלב אחד וכאיש אחד ההתלהבות ואחדות נשאו את רגלינו כל הדרך היתה ספוגה עונג רוחני משל לעולי הרגל לירושלים כשמגיעים לקאצק נתפסים בצער כי הרבי מתבודד בשנים האחרונות אירע שהיה מסתגר שבועות ארוכות ואיננו מקבל פני איש. הצער היה גדול כל אחד התהלך בלב דוי ערך את חשבון נפשו בחן את עצמו מכף רגל ועד ראש, ובמסתרים בכתה עינו, לא לחינם מסרב הצדיק לראות את פנינו, לבסוף בעזהשי"ת זכינו לקבל שלו' הצדיק הק' מושיט את ידו מעיף מבט כאילו בשיפודי אש דוקר הוא את כל אברינו, התבטלנו במציאות משיצאנו מחדרו, הרגשנו בחדות הנפש וערכנו סעודה בצוותא." 'ס' צדיקי עולם ע' תק"פ

An elder Hasid of Kotz related: It is not easy to describe what was in Kotzk. The trip was as difficult as splitting the Red Sea. There was no money for travel expenses and our group traveled by foot. We truly felt united and had but one burning desire: To reach Kotzk and to greet the Rebbi. It was as if we all merged together into a single person with a single heart. The enthusiasm and unity lifted up our feet. The entire way was steeped with spiritual delight, akin to the pilgrims who came to Jerusalem on the holidays. When we arrived in Kotzk, however, we were seized with anguish, for the Rebbi kept himself secluded during his latter years. Often, his door would be closed for weeks on end and he wouldn't greet anyone. The anguish was immense. Everyone walked around depressed, each one making a *cheshbon hanefesh* (personal accounting) searching their whole being for their spiritual flaws. We all cried to ourselves, blaming our shortcomings on the Tzaddik's refusal to see us. Eventually, with Hashem's help, we merited to be greeted by the Tzaddik.. He stuck out his hand and shot at us a darting glance. We felt as if he stabbed a red hot spit through all our limbs. As we left his room, we felt as if our being was completely negated. but we also felt spiritual joy and [celebrated] by enjoying a meal together. **Sefer Tzaddikei Olam p. 580**

G.

"מעיד אני על הרבי שעד השניה האחרונה בחייו עבד את ד' כצעיר נלהב המתחיל בעבודה." עדות של המשמש של הרמ"מ מקאצק, ה' צבי הירש מטומשוב, 'ס' צדיקי עולם ע' תקפ"ד

"I can testify that up until the very last second of his life, the Rebbi served Hashem with the enthusiasm of a youth just beginning Divine service." **Testimony of R. Tzvi Hirsch of Tomashov, Sefer Tzaddikei Olam p. 584**